

UZASADNIENIE

W dniu 14 listopada 2013 r. C. K. (1) wniósł o dział spadku po C. K. (2) przez przyznanie lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) M. K. (1) z zasądzeniem na jego rzecz spłaty w wysokości 85365 zł. Ponadto wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych w całości (wniosek k. 2-5).

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2013 r. referendarz sądowy zwolnił C. K. (1) od kosztów sądowych w całości (k. 24).

Pismem z dnia 9 grudnia 2013 r. E. P. przyłączyła się do wniosku o dział spadku po C. K. (2), wnosząc o dokonanie działu przez przyznanie M. K. (1) lokalu mieszkalnego przy ul. (...) i zasądzenie spłaty na rzecz E. P.. Ponadto wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu (odpowiedź na wniosek k. 33-37).

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2013 r. referendarz sądowy ustanowił dla E. P. pełnomocnika z urzędu oraz oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (k. 47).

Pismem z dnia 16 grudnia 2013 r. M. K. (1) wniosła o dokonanie działu spadku po C. K. (2) przez umożliwienie spadkobiercom sprzedaży praw wchodzących w skład spadku i podziału uzyskanej ceny między współwłaścicieli stosownie do posiadanych udziałów. Ponadto wniosła o rozliczenie dokonanego przez nią nakładu w wysokości 51219 zł i zasądzenie tej kwoty w równych częściach od wnioskodawcy i uczestniczki E. P. w równych częściach. W uzasadnieniu podniosła, że poczyniła nakład na majątek spadkowy w wysokości kosztów jego wykupu wyłożonych za spadkodawczynię C. K. (2) (k. 38-40).

Pismem z dnia 8 maja 2014 r. M. K. (1) wniosła o zasądzenie od E. P. kwoty 87333,34 zł w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia z odsetkami ustawowymi na wypadek zwłoki. W uzasadnieniu podniosła, że oświadczenie E. P. z dnia 29 kwietnia 2012 r. wywiera skutek zrzeczenia się roszczenia z tytułu przypadającego jej roszczenia z tytułu działu spadku na rzecz M. K. (1) (k. 136-138).

Na terminie rozprawy w dniu 12 maja 2014 r. M. K. (1) oświadczyła, że strony dokonały sprzedaży lokalu mieszkalnego oraz podzieliły cenę 262000 zł. Podtrzymała żądanie rozliczenia nakładów oraz zwrotu kwoty przypadającej od E. P. na podstawie oświadczenia z 29 kwietnia 2012 r. Pełnomocnik wnioskodawcy cofnął wniosek i wniósł o umorzenie postępowania. Pełnomocnik E. P. wniósł o umorzenie postępowania. Pełnomocnik M. K. (1) nie wyraził zgody na cofnięcie wniosku i wniósł o oddalenie wniosku pełnomocnika E. P.. Postanowieniem wydanym na rozprawie Sąd oddalił wnioski o umorzenie postępowania (k. 163-165).

W piśmie z dnia 2 czerwca 2014 r. E. P. wniosła o zasądzenie od M. K. (1) kwoty 49500 zł tytułem wyłącznego posiadania nieruchomości będącej przedmiotem spadku od dnia śmierci spadkodawcy (k. 174).

W piśmie z dnia 12 sierpnia 2014 r. M. K. (1) wniosła o zasądzenie od E. P. kwoty 16364,01 zł z odsetkami ustawowymi do dnia zapłaty tytułem 1/3 części kosztów utrzymania mieszkania wchodzącego w skład spadku (k. 187 - 190).

Na terminie rozprawy w dniu 29 sierpnia 2014 r. pełnomocnik E. P. cofnął wniosek o zasądzenie od M. K. (1) kwoty 49500 zł (k. 194).

W piśmie z dnia 19 września 2014 r. E. P. wniosła o zasądzenie od M. K. (1) kwoty 49500 zł tytułem zapłaty za wyłączne korzystanie z nieruchomości będącej przedmiotem spadku (k. 205-206).

Na terminie rozprawy w dniu 7 listopada 2014 r. pełnomocnik M. K. (1) podniósł zarzut przedawnienia części roszczenia E. P. o zwrot korzyści uzyskanych w związku z korzystaniem z lokalu co do roszczeń dawniejszych niż 10 lat przed zgłoszeniem roszczenia (k. 220).

W piśmie z dnia 6 marca 2015 r. wnioskodawca wniósł o zasądzenie od M. K. (1) kwoty 40000 zł tytułem zapłaty za wyłączenie korzystanie z nieruchomości wchodzącej w skład spadku przez M. K. (1) od dnia otwarcia spadku do dnia wydania nieruchomości nabywcy (k. 276-277).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. K. (2) zmarła w dniu 12 sierpnia 2000 r. Spadek po niej nabyli M. K. (1), E. P. i C. K. (1) w częściach po 1/3 każdy z nich.

dowód: postanowienie z dnia 13 grudnia 2011 r. k. 11

W skład spadku po C. K. (2) wchodziło prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego numer (...) w budynku położonym przy ulicy (...) w W. wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 262000 zł. Prawo własności lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład spadku zostało nabyte w dniu 4 marca 1998 r. na podstawie umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu, sprzedaży i oddania części gruntu w użytkowanie wieczyste. Cena sprzedaży lokalu wynosiła 67875 zł, została jednak pomniejszona o ulgę w wysokości 80%, wobec czego tytułem ceny nabycia prawa odrębnej własności lokalu uiszczona została kwota 13575 zł. Kwota uiszczona tytułem ceny nabycia prawa odrębnej własności lokalu została wyłożona przez M. K. (1) z jej funduszy. W dniu 5 maja 2014 r. C. K. (1), M. K. (1) i E. P. zawarli z A. B. umowę sprzedaży prawa odrębnej własności lokalu wchodzącego w skład spadku po C. K. (2) za cenę 262000 zł. Uzyskaną cenę sprzedaży podzielili między siebie stosownie do udziałów w spadku, na skutek czego każdy ze spadkobierców otrzymał sumę 87333,34 zł.

dowód: okoliczność niesporna, odpis księgi wieczystej k. 7-10, umowa ustanowienia odrębnej własności lokalu, sprzedaży i oddania części gruntu w użytkowanie wieczyste k. 43-44, umowa sprzedaży k. 128-135, zeznania świadków A. G. k. 194-197, M. K. (2) k. 213-216, A. P. k. 216-219, zeznania stron k. 356

Po śmierci C. K. (2) w lokalu mieszkała M. K. (1) oraz w okresie od 2006 r. do chwili sprzedaży lokalu były podopieczny M. K. (1) z małżonką. M. K. (1) nie pobierała od tych osób żadnych sum z tytułu używania lokalu.

dowód: zeznania stron k. 356

W okresie od chwili śmierci spadkodawczyni do chwili sprzedaży lokalu możliwe było uzyskanie kwoty 119513 zł.

dowód: opinia pisemna biegłego rzeczoznawcy majątkowego k. 233-257, opinia ustna biegłego rzeczoznawcy majątkowego k. 343-344

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił na podstawie wyżej powołanych dokumentów, zeznań świadków i stron oraz opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego S. O..

Sąd nie znalazł podstaw do odmowy wiarygodności i mocy dowodowej dokumentom przedstawionym przez uczestników. Także uczestnicy nie kwestionowali wiarygodności i mocy dowodowej wyżej powołanych dokumentów.

Sąd nie znalazł również podstaw do odmowy wiarygodności i mocy dowodowej dowodom z zeznań świadków i stron. Zdaniem Sądu różnice występujące między treścią zeznań poszczególnych zeznań i stron nie mają znaczenia pozbawiającego te zeznania wiarygodności. Należy zaznaczyć, że Sąd nie przyjął tych zeznań w całości za podstawę ustaleń faktycznych. Najistotniejsze kwestie z punktu widzenia konieczności wyjaśnienia okoliczności sprawy sprowadzały się bowiem do wydatku na nabycie prawa odrębnej własności lokalu oraz rozszczenia o zwrot nakładów i pożytków z lokalu. Ostatecznie bowiem te tylko kwestie pozostały do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Zważywszy jednak na fakt, że strony sygnalizowały w swych oświadczeniach możliwość czynienia ustaleń ustnych ze spadkodawczynią co do losów lokalu po jej śmierci, konieczne było wyświetlenie całokształtu stosunków rodzinnych istniejących zarówno za życia spadkodawczyni, jak i po jej śmierci. Po wtóre należy podkreślić, że Sąd poddał materiał dowodowy uzyskany ze źródeł osobowych ocenie krytycznej i ostrożnej. Już z doświadczenia życiowego

wynika bowiem, że w sprawach o dział spadku dochodzi niejednokrotnie do nałożenia się sporów o charakterze czysto majątkowym z wcześniejszymi lub powstałymi na tle działu spadku konfliktami osobistymi. Takie aspekty należało dostrzegać również w niniejszej sprawie. Bez trudu zauważalny był ostry konflikt między uczestniczkami M. K. (1) i E. P. i jego osobiste tło, rzutujące na postawy procesowe uczestniczek. Stąd duże nasycenie ich zeznań elementami o charakterze emocjonalnym, wyrażającymi wzajemne pretensje i urazy. Niemniej jednak nie pozbawia to zeznań obu uczestniczek wartości dowodowej w zakresie stosunków majątkowych i działań podejmowanych po śmierci C. K. (2) w zakresie zarządu spadkiem i jego podziału. Zeznania C. K. (1) były w większym stopniu nacechowane obiektywizmem, niemniej jednak wnioskodawca nie dysponował taką wiedzą o stosunkach majątkowych w rodzinie jak uczestniczki. Jest to zrozumiałe w świetle niespornego faktu, że przez długi czas nie miał kontaktu z rodziną, w tym ze spadkodawczynią, na skutek konfliktów występujących w łonie rodziny. Powyższe konstatacje należy odnieść także do zeznań świadków A. P. i A. G.. Świadców są spokrewnieni z uczestniczkami M. K. (1) i E. P. w bardzo bliskim stopniu, bliższym niż z C. K. (1). Osobiste zetknięcie się z tymi świadkami na rozprawie dało Sądowi możliwość zaobserwowania emocjonalnego zaangażowania w konflikty istniejące w rodzinie na tle spraw majątkowych związanych z działem spadku. Niemniej jednak zeznania tych świadków z tego powodu nie zasługują na eliminację z materiału dowodowego przyjętego za podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Zeznania świadka M. K. (2) należy ocenić jako spójne, logiczne i obiektywne, a przez to zasługujące na obdarzenie walorami wiarygodności i mocy dowodowej. Świadek nie była zaangażowana w konflikty istniejące w rodzinie po śmierci C. K. (2). Jej zeznania w większym stopniu nacechowane są relacjami faktycznymi, a w zasadzie całkowicie wolne od emocji towarzyszących zeznaniom uczestniczek i pozostałych świadków.

Sąd uznał opinię biegłego rzeczoznawcy majątkowego S. O. za sporządzoną zgodnie z treścią postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, konkretną, rzetelną i należyście uzasadnioną. Również opinia ustna biegłego zasługuje na aprobatę w pełni, bowiem biegły przekonująco rozwiał wątpliwości podnoszone wobec jej treści. Sąd nie podzielił zatem zastrzeżeń do opinii biegłego, ponadto strony nie domagały się uzupełnienia opinii lub powierzenia jej sporządzenia innemu biegłemu.

Sąd zważył, co następuje:

P. podlegało umorzeniu w zakresie obejmującym rozstrzygnięcie o jedynym składniku majątku spadkowego - lokalu mieszkalnym przy ulicy (...). Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Wobec tego, że strony zbyły jedyny składnik majątku spadkowego i dokonały podziału uzyskanej ceny, Sąd uznał, że w toku postępowania strony dokonały umownego działu spadku w myśl art. 1037 § 1 i § 2 k.c. W tej sytuacji strony mocą własnej czynności prawnej usunęły kwestię podziału przedmiotowego prawa odrębnej własności lokalu spod kognicji Sądu. Postępowanie i wydanie orzeczenia stało się zatem w tym zakresie zbędne. W pozostałym zakresie, tj. żądań rozliczenia wydatków i nakładów oraz pożytków Sąd oddalił wnioski stron o umorzenie postępowania. Należy tu wskazać na fakt, że pełnomocnik M. K. (1) nie wyraził zgody na cofnięcie wniosku, co w myśl art. 512 § 1 k.p.c. czyniło oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy o cofnięciu wniosku nieskutecznym i obligowało Sąd od odmowy umorzenia postępowania. Nie zasługiwał na uwzględnienie również wniosek pełnomocnika E. P. o umorzenie postępowania ze względu na bezprzedmiotowość postępowania. Należy bowiem zauważyć, że postępowanie w przedmiocie działu spadku obejmuje wiele stosunków prawnych, jakie powstają na tle powstania masy spadkowej i jej podziału. W myśl art. 686 k.p.c. w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Jak wynika z powołanego przepisu prawa, zgłoszenie któregośkolwiek z roszczeń w nim wymienionych stanowi przeszkodę do uznania postępowania o dział spadku za bezprzedmiotowe z powodu dokonania umownego działu spadku, o ile żądania te nie zostaną skutecznie cofnięte. W niniejszej sprawie podtrzymane zostały żądania rozliczenia wydatków zgłoszone przez M. K. (1), wobec czego należało kontynuować postępowanie.

Zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy dał podstawy do uznania, że zasadne są żądania M. K. (1) o rozliczenie wydatków na nabycie prawa do lokalu wchodzącego w skład spadku oraz żądania C. K. (1) i E. P. o rozliczenie pożytków z tego lokalu za okres od otwarcia spadku do daty sprzedaży lokalu. Za niezasadne natomiast należało uznać żądania M. K. (1) w stosunku do C. K. (1) i E. P. co do zwrotu nakładów na utrzymanie lokalu wchodzącego w skład spadku oraz w stosunku do E. P. co do zapłaty kwoty przypadającej jej z tytułu umownego działu spadku - 87333,34 zł.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że to M. K. (1) wyłożyła sumę potrzebną do sfinansowania transakcji ustanowienia prawa odrębnej własności lokalu spadkowego. Wyniki postępowania dowodowego prowadzą bowiem do wniosku, że w okresie, kiedy była dokonywana omawiana transakcja, jedynie M. K. (1) dysponowała środkami finansowymi w wymaganiej wysokości. Zdaniem Sądu z całą pewnością środkami takimi nie dysponowała C. K. (2). Niewiarygodne są zeznania E. P. co do tego, że C. K. (2) zgromadziła potrzebną sumę z bieżących dochodów. Z zeznań stron i świadków oraz dołączonych do akt odcinków emerytury wynika, że C. K. (2) miała niską emeryturę, nawet wzięwszy pod rozwagę siłę nabywczą pieniądza w 1998 r. Wysokość emerytury C. K. (2) stanowiła bowiem około 1/100 sumy wyłożonej na transakcję nabycia prawa odrębnej własności lokalu. Nawet gdyby przyjąć, że spadkodawczynie mogłyby odkładać całą pobieraną emeryturę z każdego miesiąca, zgromadzenie potrzebnej sumy zajęłoby około stu miesięcy, czyli ponad 8 lat. Skoro C. K. (2) była na emeryturze od 1976 r. i z emerytury finansowała liczne datki na kościelne organizacje charytatywne, wyczerpujące - w świetle zeznań świadków i stron - prawie całą kwotę emerytury, a z pozostałej kwoty czyniła drobne datki na rzecz członków rodziny, to oczywiste jest, że nie mogłyby w ten sposób zgromadzić kwoty uiszczonej tytułem ceny nabycia lokalu spadkowego. Zebrane w sprawach dowody nie dają podstaw do sformułowania tezy, że C. K. (2) dysponowała innymi jeszcze źródłami dochodu, bądź składnikami majątku, które przynosiły dochód, jaki mogłyby obrócić na sfinansowanie nabycia prawa do lokalu. W ocenie Sądu środkami takimi nie dysponowała także E. P.. Brak bowiem dowodów na to. Z zeznań samej E. P. wynika, że nie miała stabilnych dochodów, cechowała je zmienna wysokość i okresy niskich dochodów, co skutkowało koniecznością zwracania się o pomoc finansową do M. K. (1). Ze względu na brak kontaktu ze spadkodawczynią i uczestniczkami także C. K. (1) nie może być uznany za finansującego omawianą transakcję. Wysokość wydatku poczynionego przez M. K. (1) na nabycie prawa odrębnej własności spadkowego lokalu wynosi 52400 zł, co stanowi 20% wartości lokalu spadkowego ustalonej w drodze jego sprzedaży na wolnym rynku. Odpowiada to proporcji ustalonej w umowie ustanowienia prawa odrębnej własności tego lokalu w umowie z 1998 r. Ponieważ M. K. (1) ostatecznie odziedziczyła prawo odrębnej własności lokalu, nie może żądać od E. P. i C. K. (1) zwrotu całej wyłożonej sumy, lecz od każdego z nich po 1/3 tej sumy, czyli 17466,67 zł.

Żądania rozliczenia pożytków z lokalu spadkowego za czas trwania wspólności majątku spadkowego znajduje podstawę w treści art. 207 k.c., który stanowi, że pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Bezsporne było między stronami, że M. K. (1) przez cały wzmiankowany czas władała przedmiotowym lokalem i korzystała z niego w ten sposób, że w nim mieszkała oraz udzieliła zezwolenia na zamieszkiwanie w nim swemu byłemu podopiecznemu z małżonką. Sąd nie podziela stanowiska pełnomocnika uczestniczki M. K. (1), że skoro C. K. (1) i E. P. nie zostali wyzuci z władztwa nad lokalem przez M. K. (1) i nie domagali się na drodze sądowej dopuszczenia do współposiadania tego lokalu na podstawie art. 206 k.c., to znaczy, że per facta concludentia wyrazili zgodę na taki układ stosunków i sposób zarządu masą spadkową. Stanowisko to stoi w jaskrawej sprzeczności zarówno z istotą uprawnień współwłaścicieli gwarantowanych przez przepis art. 207 k.c., jak również z materiałem dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. Nie ulega wątpliwości, że po śmierci spadkodawczynie M. K. (1) kontynuowała zamieszkiwanie w lokalu, a E. P. i C. K. (1) mieli wówczas zaspokojone własne potrzeby mieszkaniowe. Nie mieli zatem motywu, by żądać wydania lokalu od M. K. (1). Nie mieliby również podstaw do twierdzeń, że zostali wyzuci z jego posiadania. Należy zauważyć, że konflikt między spadkobiercami także nie sprzyjał dążeniom do uzyskania władztwa nad lokalem przez C. K. (1) i E. P.. W ocenie Sądu nie zachodzi związek między przepisami art. 206 i 207 k.c. o treści forsowanej przez pełnomocnika M. K. (1). Wynika to przede wszystkim z odmiennych przedmiotów normowania obu tych przepisów. Po wtóre przyjęcie istnienia takiego związku prowadziłoby do zachwiania proporcji między uprawnieniami i obowiązkami współwłaścicieli

władających przedmiotem współwłasności i współwłaścicieli niewładających. Byt prawny roszczeń z art. 207 k.c. nie zależy zatem od podjęcia przez współwłaścicieli niewładających przedmiotem współwłasności akcji sądowej w celu dopuszczenia ich do współposiadania przedmiotu współwłasności. Po trzecie wreszcie uprawnienia te mają charakter prawnorzeczowy i związane są z samym udziałem we współwłasności, a nie z władaniem przedmiotem współwłasności. Wobec powyższego żądanie rozliczenia pożytków z przedmiotowego lokalu należało ocenić jako usprawiedliwione. Ustalając jego wysokość Sąd oparł się na opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego. Sąd uwzględnił pożytki w wysokości netto, albowiem pożytki należy postrzegać jako dochód przynoszony przez rzecz wspólną w proporcji do udziału każdego współwłaściciela. Wobec tego C. K. (1) i E. P. służy z tego tytułu prawo domagania się kwoty 39837,67 zł, stanowiącej 1/3 kwoty 119513 zł oszacowanej przez biegłego. W zakresie roszczenia E. P. Sąd uwzględnił zarzut przedawnienia podniesiony przez M. K. (1). Nie budzi wątpliwości, że roszczenia oparte na przepisie art. 207 k.c. ulegają przedawnieniu w myśl art. 118 k.c. Sąd nie podzielił jednak stanowiska pełnomocnika M. K. (1), że tego rodzaju roszczenia ulegają przedawnieniu w terminie trzyletnim jako roszczenia o świadczenia okresowe. Brak bowiem podstaw, by uznać, że do istoty tych roszczeń należy periodiczność ich powstawania i wymagalności. Należy zauważyć, że nie mają one charakteru zbliżonego do czynszu najmu lub dzierżawy, lecz raczej wynagrodzenia, czy jak wyżej wskazano - udziału w dochodzie przynoszonym przez rzecz wspólną. Niedopuszczalne byłoby różnicowanie długości terminu przedawnienia tego rodzaju roszczeń w zależności od charakteru stosunków prawnych, mających za przedmiot rzecz wspólną, wzięwszy pod rozwagę, że ich nawiązanie zależy przede wszystkim od woli współwłaścicieli. Stałoby to w sprzeczności z treścią art. 119 k.c. Sąd uznał zatem, że roszczenie E. P. uległo przedawnieniu w terminie dziesięcioletnim. Bieg terminu przedawnienia tych roszczeń został przerwany przez ich zgłoszenie w postępowaniu w niniejszej sprawie w dniu 19 września 2014 r. Wobec tego za dotknięte zarzutem przedawnienia Sąd uznał roszczenie za okres przed 19 września 2004 r. Sąd uznał, że skoro wcześniejsze zgłoszenie tych roszczeń przez E. P. zostało cofnięte na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2014 r., to nie należy brać pod rozwagę zgłoszenia dokonanego w czerwcu 2014 r. Roszczenie oparte na art. 207 k.c. służy każdemu współwłaścicielowi indywidualnie. W związku z tym zarzut przedawnienia podniesiony przeciwko jednemu ze współwłaścicieli nie odnosi skutku wobec innych współwłaścicieli zgłaszających takie roszczenia. W niniejszej sprawie M. K. (1) nie podniosła zarzutu przedawnienia przeciwko roszczeniom C. K. (1) o rozliczenie pożytków, Sąd uwzględnił jego roszczenie w wysokości wynikającej z materiału dowodowego. Sąd dokonał kompensacyjnego rozliczenia roszczeń M. K. (1) z tytułu wydatków na nabycie prawa odrębnej własności lokalu z roszczeniami C. K. (1) i E. P. o rozliczenie pożytków. Wysokość roszczenia C. K. (1) wynosi zatem 22371 zł. Kwota taka wynika z potrącenia wierzytelności C. K. (1) w wysokości (...),67 z wierzytelnością M. K. (1) w wysokości 17466,67 zł. Natomiast wierzytelność E. P. na skutek uwzględnienia zarzutu przedawnienia wynosiła 30624,32 zł. Wynika to z następujących obliczeń. Kwota roszczenia o rozliczenie pożytków dotkniętych zarzutem przedawnienia za lata od 12 sierpnia 2000 do końca 2003 r. wynosi 89764 zł. Za część roku 2004 do chwili skutecznego zgłoszenia tego żądania (...),96. Łącznie 91872,96 zł, z czego 1/3 wynosi 30624,32 zł. Po potrąceniu z wierzytelnością M. K. (1) do zasądzenia na rzecz E. P. przypada kwota 13157,65 zł. Sąd nie uwzględnił żądania zasądzenia odsetek na rzecz M. K. (1), albowiem wniosek o ich zasądzenie nie zawierał wskazania daty początkowej ich naliczania. Zważywszy na procesowy charakter roszczenia o rozliczenie pożytków i profesjonalną reprezentację M. K. (1), brak było podstaw do czynienia przez Sąd w tym względzie ustaleń z urzędu.

Żądanie M. K. (1) o zwrot nakładów na lokal spadkowy za okres od otwarcia spadku do dnia zbycia lokalu nie mogło zostać uwzględnione. W ocenie Sądu skoro M. K. (1) korzystała z lokalu ponad swój udział, winna ponosić koszty z tego wynikające, w szczególności związane z kosztami zarządu nieruchomością wspólną. Ponadto należy uznać, że M. K. (1) nie udowodniła, że w całości ponosiła te koszty. Przedstawione dowody wpłaty, choć pochodzą z okresu, kiedy lokal zajmowała M. K. (1), wystawione są na nieżyjącą C. K. (2). Sprawia to, że nie można uznać za udowodnione twierdzeń M. K. (1) o poniesieniu tych wydatków.

Żądanie zasądzenia od E. P. na rzecz M. K. (1) kwoty należnej spłaty z tytułu działu spadku było oczywiście niezasadne. M. K. (1) wywodziła je z faktu złożenia przez E. P. pisemnego oświadczenia o darowiźnie udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu spadkowego na jej rzecz. Należy zauważyć przede wszystkim, że oświadczenie to jest nie tylko bezwzględnie nieważne ze względu na brak formy aktu notarialnego przepisanej dla umowy darowizny w art. 890 § 1 k.c., lecz także - gdyby uznać, że nie zachodzi podstawa jego nieważności - bezskuteczne. Z jego

treści wynika bowiem, że E. P. rozporządziła udziałem w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, podczas gdy lokal ten nigdy nie był przedmiotem takiego prawa. Oświadczenie E. P. narusza zatem fundamentalną zasadę prawa rzeczowego *nemo plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet*. Bezprzedmiotowe są zatem również rozważania nad skutecznością oświadczenia E. P. o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o darowiźnie udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu. Sąd nie podzielił również argumentacji pełnomocnika M. K. (1), że przedmiotowe oświadczenie, choć bezwzględnie nieważne, na mocy art. 58 § 3 k.c. wywołuje skutki zrzeczenia się roszczenia z tytułu działu spadku na rzecz M. K. (1). Przepis art. 58 § 3 k.c. stanowi, że jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. Po pierwsze należy zauważyć, że przepis ten znajdzie zastosowanie tylko do takich czynności prawnych, w których można dopatrywać się złożoności struktury, w szczególności więcej niż jednego oświadczenia woli. Przedmiotowe oświadczenie nie wykazuje takich cech. Jest zatem bezwzględnie nieważne w całości. Ponadto należy zauważyć, że w myśl art. 1052 § 3 k.c. umowa zobowiązująca do zbycia spadku powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. To samo dotyczy umowy przenoszącej spadek, która zostaje zawarta w celu wykonania istniejącego uprzednio zobowiązania do zbycia spadku. Stosując regułę *in maiori ad minus* należy przyjąć, że skoro ustawodawca zastrzegł surową formę aktu notarialnego dla czynności zbycia spadku, tym samym jest ona zastrzeżona dla czynności dotyczących poszczególnych praw w chodzących w skład spadku, w tym roszczeń z tytułu działu spadku. W ocenie Sądu nie jest zatem dopuszczalne zbycie roszczeń z tytułu działu spadku z naruszeniem przepisów art. 1052 § 3 k.c. i art. 890 § 1 k.c.

Mając powyższe okoliczności oraz przepisy prawa na względzie Sąd orzekł jak w punktach I-VII sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. W zakresie roszczeń pozostałych do rozpoznania po dokonaniu umownego działu spadku interesy uczestników były sprzeczne. Wyraźnie zarysowały się spory o zasadę i wysokość roszczeń między M. K. (1) a C. K. (1) i E. P..

Rozstrzygając o kosztach postępowania między M. K. (1) a E. P. Sąd uznał, że M. K. (1) postępowanie przegrała, albowiem utrzymała się ze swoimi żądaniem w 17%. Na rzecz E. P. należało zatem zasądzić koszty zastępstwa prawnego w części, za jaką odpowiada M. K. (1), czyli w 83%. Suma roszczeń M. K. (1) wynosiła 104800 zł, wobec czego stawka minimalna wynagrodzenia pełnomocnika ustalona na podstawie § 6 pkt. 6 w zw. z § 9 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) wynosiła 3600 zł. Na podstawie § 2 pkt. 3 powołanego rozporządzenia stawka wynagrodzenia pełnomocnika została podwyższona o podatek od towarów i usług według stawki 23% z uwagi na to, że E. P. korzystała z pomocy pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Wobec powyższego zasądzeniu od M. K. (1) na rzecz E. P. podlegała kwota 3675,24 zł. W pozostałym zakresie, w jakim nie zaistniała podstawa, aby zasądzić koszty postępowania na rzecz E. P., należało je zasądzić na rzecz pełnomocnika z urzędu od Skarbu Państwa. Ponieważ wartość przedmiotu działu miała wartość ponad 200000 zł, pełnomocnikowi z urzędu E. P. należało się wynagrodzenie w wysokości stawki minimalnej określonej w § 6 pkt. 7 wyżej powołanego rozporządzenia, powiększone o stawkę podatku od towarów i usług i pomniejszone o kwotę zasądzoną na rzecz E. P., tj. 8856 zł - zasądzona na rzecz E. P. (...),24 = 5180,76 zł.

Orzekając o kosztach postępowania między C. K. (1) a M. K. (1) Sąd uznał, że w zakresie roszczenia o rozliczenie pożytków z tytułu posiadania lokalu spadkowego C. K. (1) utrzymał się około 50% oraz poniósł identyczne koszty zastępstwa prawnego, wobec czego w tym zakresie koszty należało wzajemnie znieść. Natomiast w zakresie roszczenia M. K. (1) o zwrot wydatków na zakup lokalu Sąd uznał, że C. K. (1) w tym zakresie postępowanie przegrał i z tego względu należało zasądzić od niego na rzecz M. K. (1) kwotę 2417 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Wobec tego, że M. K. (1) przegrała co do zasady spór o wynagrodzenie z tytułu pożytków Sąd obciążył ją kosztami nieuiszczonych wydatków na koszty opinii biegłego w wysokości 1269,54 zł.

Kosztami nieuiszczonej opłaty sądowej od wniosku Sąd obciążył Skarb Państwa.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.